

Er mer angrep virkelig det beste forsvar? Og trumfer selvråderetten alle andre hensyn?

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 3.3.2025.

Brettspillet RISK demonstrerer USAs tenkesett, sier Jeffrey Sachs:
Full dominans!

Dette er saken som overskygger alt annet i disse dager, selv på denne bloggen som ellers bare handler om miljø- og helsevirkninger fra menneskeskapte elektromagnetiske felt:

Europas statsledere og opinion drives nå skritt for skritt til å stikke den ene fingeren i jorda for å kjenne etter hvor mange som vil ofre seg i skyttergravene

mot øst, og med en annen finger taste telefonnummeret til Putin for å bli enige om hvordan fred i Europa skal sikres slik at alle parter får tilstrekkelig sikkerhet mot å få raketter, militærflyplasser, lyttestasjoner og hærstyrker stående tett innpå livet. Altså det som Putin nå har bedt om gang på gang på gang i noen tiår.

Her har både en norsk varslers etterretningstjenesten, en amerikansk økonom og Bjørnstjerne Bjørnson noe å bidra med...

Etter krangelen i det ovale kontor og den klare beskjeden fra Trump at USA nå vil ha en rask slutt på krigen i Ukraina, går det ikke lenger an å ta som utgangspunkt at Putin er den eneste man ikke kan stole på, og at han gjerne vil invadere land etter land dersom han ikke stanses. – En barnslig tanke, kalte Jeffrey Sachs den i Europaparlamentet forleden, og viste til at det jo faktisk er USA som er aggressoren.

– Det norske forsvarets store investeringer er formet for en angrepskrig mot Russland, og ikke for å forsvare norsk territorium.

Slik konkluderte min forskerkollega i Telenor og tidligere kaptein i Forsvarets etterretningstjeneste, Anders Hellebust, i sin bok om hvordan norske myndigheter har brukt løgn fra den kalde krigen og frem til i dag for å forsvare sin rolle som USAs framskutte angrepsbase. Boka, «Med rett til å varsle», kom i 2023 på Sandnes forlag.

Jeffrey Sachs, som nylig holdt foredrag i Europaparlamentet, sier omtrent det samme. Han var økonomien alle lyttet til den gang jeg studerte, og siden har han vært rådgiver for talløse regjeringer i øst og vest og for sentrale internasjonale organisasjoner. Han har en oversikt som det er få forunt å ha:

– NATO er et redskap for amerikansk verdensdominans, ikke for europeisk sikkerhet. «Hvis du noen gang har spilt Risk, vet du hvordan USA ser på fred – det handler om å ha kontroll over hele brettet.»

Har du lest litt av bøkene som er kommet ut om Ukrainas nyere historie, har du fått med deg det komplekse stormaktsplanet som har foregått om ukrainsk territorium opp gjennom historien og ikke minst de siste tiårene. De resulterende konfliktene i Ukraina mellom de som ville danne allianser mot Vest og de som ville danne allianser mot Øst går lenger tilbake enn de tre årene siden russerne forsøkte å omstyrte ledelsen i Kyiv med sin mislykkede tankskonvoi. Krigen startet ikke i 2022, men allerede i 2008, da USA presset på for å innlemme Ukraina og Georgia i NATO, til tross for at amerikanske diplomater advarte hjem mot å finne på noe slikt, fordi de visste at Russland ikke kunne akseptere å få NATO helt inn på dørterskelen:

– Målet var aldri å beskytte Ukraina, hevdet Sachs i sitt foredrag, og det har jo også en rekke amerikanske politikere gjort klart: Det var å provosere Russland til krig for å tappe det for krefter, og bruke Ukraina som brikke i et geopolitisk spill.

I sin bok viser Anders Hellebust hvordan også Norge er blitt brukt slik: De store våpenkjøpene og radarsystemene, fra ubåtlyttesystemet Loran C på 1960-tallet og fram til F35-flyene, har vært formet for å beskytte USAs interesser og for å foreta angrep dypt inn på russisk territorium, ikke for å beskytte norsk territorium. Til det er de ikke egnet, påpeker Hellebust.

Skal vi tro de to herrer Sachs og Hellebust, har vi skaffet oss et forsvar som ikke er egnet for å forsvare Norge, men for å «omringe» Russland, helt tett innpå Russlands grenser. Slik blir varslingsstida tilnærmet null – ingen får tid til å bruke «den røde telefonen» og sjekke om observasjonene er alvor eller en teknisk feil eller misforståelse. Dette har skjedd til tonene om «trusselen fra den store russiske bjørn», en melodi som sentrale nordiske konflikt- og fredsforskere i Norden har ment er sterkt overdrevet.

Hellebust viser gang på gang i sin bok hvordan åpne amerikanske kilder gjorde angrepsstrategien bak våpnene klart, mens man i Norge hemmeligholdt hensiktene og førte politikere bak lyset. For eksempel ble Loran C, ubåt-posisjoneringssystemet som skulle gjøre bombene fra amerikanske atomutbåter mer treffsikre, lovpriset fordi bedre posisjonsdata ville være nyttig for den norske fiskeflåten.

Så nå står vi der, med 12 amerikanske baser på norsk jord, lyttestasjoner i fleng, fly skreddersydde for lange og raske bombetokter inn i Russland – og politikere som satser på at USA vil se i nåde til oss «fordi vi er så viktige for USAs forsvar», altså situasjonen som USA var på vei til å skape i Ukraina – med grenser bare noen få titalls mil fra Moskva.

Er Putin faktisk den store aggressor? Ifølge både Sachs og en rekke andre kilder var Putin villig til å forhandle en fredsavtale tidlig i krigen, og i april 2022 var Ukraina nær en avtale. Et hovedkrav var da som nå at Ukraina ikke kan få være med i NATO, fordi man trengte en nøytral sone. Forhandlingene ble sabotert av USA og Storbritannia, som aktivt blokkerte for en løsning slik at de kunne opprettholde konflikten. Etter regimeskiftet i USA er stormaktene i hovedsak enige: Et Ukraina i NATO ville være like uakseptabelt som da Sovjet forsøkte å plassere atomvåpen på Cuba tidlig på 1960-tallet.

Skal ikke Ukraina få bestemme over sin egen skjebne? «Selvråderett» er et vakkert ord og et viktig politisk prinsipp. Alle vil gjerne at land skal få bestemme sin egen skjebne og sine

allianser selv. Nå om dagen hører vi det stadig. Men mener vi at selvråderetten går foran også dersom det innebærer at det for motparten oppstår en uakseptable trussel som vi vet han vil måtte gå til krig mot? Eller når ledelsens og befolkningens vilje er manipulert fram – hva enten de er for eller imot de målene og verdiene vi selv har? Det er et spørsmål som knapt har vært framme i mediene, og svaret er langt ifra opplagt.

I diktet *Jeg velger meg april!* skrev den norske nasjonalisten Bjørnstjerne Bjørnson i romantiske vendinger om at frigjøringskamper koster. De skaper ødeleggelse og lidelse, men at det kan forsvares utfra det man har å vinne. Jeg tror ikke han mente at det gjelder for enhver pris. Heller ikke er det åpenbart at Russland kjemper en kamp for å overta landet utover det de alt har annektert, som dels er tidligere russiske kjerneområder, dels er spesielt viktige strategisk. For den store flåtebasen i Sebastopol ved Krim hadde Russland en avtale med Ukraina om bruk fram til utpå 2040-tallet, om jeg husker rett.

Haukene i USA som ville omringe og tappe Russland, hadde sikkert noen gode intensjoner om å skape en bedre verden, i alle fall bedre for USA. Men det endte med en kjøttkvern som ingen klarer å stanse – og med forferdede europeiske statsjefer som skriker om at selvråderetten er ukrenkelig. Er det egentlig selvråderetten det handler om? Og hvis så, skal den ikke ha noen grenser?

Nå vil de europeiske statsjefene som var samlet i London fortsette krigen i enda et års tid for å svekke Russland mer og gi Ukraina en sterkere forhandlingsposisjon. Nye tusener skal males gjennom kjøttkverna. Om de lykkes med å finne villige soldater, kan krigen gjøre Russland desperat. Da kan konflikten spre seg.

Heldigvis innser de europeiske statsjefene at de kan lite gjøre uten USA på laget, for USA sitter på «den store bryteren» til både F35, tanks, kommandosentraler, posisjonsangivelser m.m., og Vesteuropa har verken nok våpen, soldater eller materiell: NATO-landene har stelt seg slik at de ikke kan føre krig uten at USA vil være med. Akkurat nå er det antakelig fint for verdensfreden, og kanskje til og med for Ukraina, som nå har mistet USAs interesse, om bare forhandlinger kommer raskt i gang.

Bjørnsons nasjonalromantiske oppfordring til kamp passer ikke nødvendigvis i alle sammenhenger:

*Jeg velger meg april
I den det gamle faller,
i den det ny får feste;
det volder litt rabalder,-
dog fred er ei det beste,
men at man noe vil.*

*Jeg velger meg april,
fordi den stormer, feier,
fordi den smiler, smelter,
fordi den evner eier,*

*fordi den krefter velter,-
i den blir somren til!*

Nei, det blir ingen ny og vakker sommer med mindre man nå klarer å bygge opp forbindelser mellom øst og vest slik at de begynner å snakke sammen om løsninger. Vil statslederne som var samlet i London søndag virkelig fortsette å krige en stund til for å bedre Ukrainas forhandlingsposisjon? Kanskje det hadde vært lurt å ta den telefonen til Moskva raskt i stedet for å vente til nye tusener har vært gjennom kjøttkverna? Forhåpentligvis er samtaler allerede i gang om en europeisk fredskonferanse – med russisk deltakelse – selv om det er en bitter pille å svelge.

Einar Flydal, den 3. mars 2025